

Заниманията с древна Тракия и с траките в Югоизточна Европа и в Мала Азия възхождат към старогръцките и към римските прозаисти и поети, които ги завещават на първите християнски писатели и на византийските автори между Фотий (IX в.) и Евстатий (XII в.) от Тесалоники (Солун).

Сведенията на старите географи и етноописатели се пререгистрат от XV в. насетне в европейската картография, а по същото време започват да се публикуват и описания на археологически обекти, находки, изделия, паметници и надписи от древнотракийския ареал.

До края на XIX в. тези текстове се съставят от пътешественици, мисионери, куриери, офицери, дипломати и разузнавачи, които прекосяват земите на Османската империя в посока северозапад - югоизток и обратно. Те са последвани и от наблюдения на школувани теренни проучватели, чиито студии започват да се появяват още след средата на същото столетие. Първите обобщителни съчинения върху тракийската древност се основават на монетни колекции от европейски музеи, защото тогава те съставляват най-атрактивния изворов материал. След няколко по-слабо известни опита, френският нумизмат М. Кари изнася доклад пред Académie des Inscriptions et des Belles-Lettres в Париж върху историята на тракийските и на боспорските (северно-черноморските) царе, изяснена по техните монети. Близо 140 години след това изследване виенският лингвист и етнолог Вилхелм Томашек публикува фундаменталния си труд „Старите траки. Едно етнологическо проучване“. Той анализира документиранияте следи (отделни думи, лични, местни и божески имена) от езика на траките, определя го като индоевропейски и с помощта на писмени и на някои известни археологически паметници от края на XIX в. формулира първата хипотеза за произхода на този народ и за характера на неговата вяра. Възпитаниците на класическата филология и на класическата археология в Германия, Австрия, България, Румъния и Турция очертават основните направления на траколожките проучвания до Втората световна война. През последните тридесетина години на изминалото столетие обаче за пръв път ясно се проявява интердисциплинният характер на тракологията. Той е задължителен поради обстоятелството, че траките са наблюдавани и описвани от чуждоезични автори, тъй като заради езотерическия (затворения) аристократически характер на духовния си живот, те не създават своя литература. До 1972 г. траките са изследвани в рамките на общите занимания на историята и културата на Югоизточна Европа и специално на древна Гърция и на Римската империя. Естеството на научната проблематика, породена от загадките на едно устно

общество, предопределя и облика на учредения на 12 май 1972 г. Институт по тракология към Българската академия на науките, в който писмените и веществени извори системно се подлагат на Interpretatio Thracica. Като модерна интердисциплинарна научна дисциплина тракологията разглежда траките като равноправен партньор на елините и на римляните, създава и развива безписмена култура, алтернативна на елинската и римската, чрез които гърците и римляните до голяма степен са могли да се самодефинират.

След първия международен конгрес по тракология през 1972 г. в София, конгреси са организирани в Букурещ, Виена, Ротердам, Москва, Палма де Майорка, Мангалия-Констанца-Гулча, Александруполис-Комотини - общо десет на брой. Единадесетият е обявен и ще се проведе през 2010 г. в Истанбул, когато градът е културна столица на Европа. Тази активност се подкрепя от Международния съвет за индоевропейски и траколожки изследвания (40 учени от 15 страни), който е учреден на Третия конгрес във Виена с генерален секретар проф. дин Александър Фол (1933-2006). Секретариатът, чието седалище е в София (Институт по тракология), от 1990 г. подготвя и издава годишното списание "Orpheus. Journal of Indo-European and Thracian Studies". От 1974 г. насетне съкровищата на траките редовно привличат многобройни посетители в най-големите музеи в Европа, Америка и Азия.

Валерия Фол